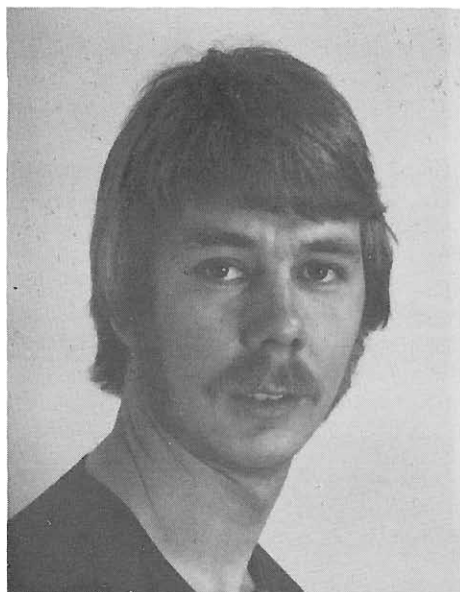

Suomalaisten ja Ruotsin-Suomalaisten teollisuustyöntekijöiden asunto-olot

Nyt esitettävät tulokset ovat osa elintaso-tutkimusprojektia, joka suoritettiin suomalaisten ja ruotsinsuomalaisten teollisuustyöntekijöiden keskuudessa vuosina 1973-1974. ¹ Ruotsissa kyselyyn vastasi 890 (63 %) ja Suomessa 1719 (59 %) työntekijää. Molemmissa maissa tutkittavat työntekijät toimivat samojen teollisuudenalojen parissa (tekstiili-, kumi- ja metalliteollisuudessa). Elintaso käsitettiin ruotsalaisen tutkijan Sten Johanssonin tapaan koostuvaksi kuudesta eri komponentista, joista kutakin pyrittiin kuvaamaan eri indikaattoreilla. Tutkittavat elintason komponentit olivat tulo, sopeutuminen, osallistuminen, vapaa-aika, koulutus, terveys ja asuminen. Seuraavassa tarkastellaan tuloksia viimeksimainitun komponentin osalta.

1. Ismo Söderling: "Suomalaisten ja ruotsinsuomalaisten teollisuustyöntekijöiden elintaso". Tutkimus esitettiin liseniaattityönä Turun yliopiston taloustieteen ja sosiaalipolitiikan laitoksella sosiaalipolitiikka- oppiaineessa toukokuussa 1977.

Asumistasoa mitataan usein subjektiivisena *käyttötasona* ja objektiivisena *asuntotasona*. Yleisimmin käytetyt mittayksiköt ovat tällöin käyttötason osoittimena *asumistiheys* mitattuna henki/huone-suhdeluvulla ja asuntotason osoittimena asunnon *varustetaso* mitattuna esimerkiksi viemärin, WC:n ja kylpyhuoneen esiintymistiheyksinä. Tutkimuksessa käyttötaso jäi vähäisemmälle huomiolle. Seuraavassa on eräitä tuloksia tiivistettynä, johtopäätöksiä ja tulosten testauksia ei nyt juuri esitetä.

Suomessa teollisuustyöntekijöiden keskuudessa omistusasunnossa asuminen oli tutkimusajankohtana selvästi yleisempää kuin siirtolaisilla Ruotsissa. Niinpä suomalaisista kolmannes asui omissa omistusasunnossa, Ruotsissa asuvista vain 5 %. Sen sijaan vuokralla (sisältää Ruotsissa insats-asumisen) asui Ruotsissa 3/4 vastanneista kun Suomessa vain kolmannes.

Suomessa vastanneiden asuntoon kuului keskimäärin 2.2 huonetta, Ruotsissa 2.3. Suomessa vastanneiden perheet olivat kuitenkin pienempiä kuin Ruotsissa, joten

Suomessa asumistiheys (henkilö/huone; keittiötä ei ole laskettu huoneeksi) oli pienempi kuin Ruotsissa, Suomessa suhdeluku oli 1.36 ja Ruotsissa 1.47 henkeä huonetta kohden.

Lapsiperheet asuivat Ruotsissa väljemmin, sen sijaan yksin asuvien ja ilman huollettavia olevien kohdalla tilanne oli päinvastainen. Kun Suomessa siis yksin asuvat asuivat väljemmin ja heitä oli vastanneista selvästi enemmän Ruotsiin verrattuna, heijastui tilanne voimakkaasti myös kokonaiskeskiarvoon. Suomessa asumistiheys asuinhuoneen lukumäärän perusteella tarkasteltuna oli suurin yhden huoneen ja yhden huoneen ja keittiön kokoisissa asunnoissa, Ruotsissa taas ahtaimmin todettiin asuttavan yhden huoneen ja keittiön sekä kaksion kokoisissa asunnoissa.

Asumisen tasoa tutkittiin sen mukaan, miten sitä mittaavia eri ominaisuuksia (yhteensä 11 kappaletta) esiintyi kunkin vastaajan taloudessa. Mikäli vastanneella oli kaikki kysytyt asumisen varusteet, oli hänen asumisen tasonsa 100.

Asumisen taso oli Ruotsissa selvästi korkeampi kuin Suomessa; asumisen tasoa mittaavien ominaisuuksien keskimääräinen esiintymisprosentti oli Ruotsissa 91 kun Suomessa vain 76 %. Eniten eroa oli lämpimän veden, suihkun ja keskukslämmityksen omistamisen määrissä. Sen sijaan puhelimia oli molemmissa aineistoissa 40 %:lla vastanneista. Yhtäläisyys selittyy sillä, että siirtolaisilla ei puhelimella ole paljoakaan käyttöä (onhan *kaikista* Ruotsin talouksista puhelimia peräti 91 %:lla). Tulotaso määräsi Suomessa selvemmin asu-

misen tason kuin Ruotsissa (kysymyksessä ovat talouteen tulevat tulot, joista suurimman osan muodostavat puolisoiden yhteen laskettu tulo sekä tulonsiirrot). Suomessa alimman (=vähätuloisimman) taloustuloneljänneksen asumisen tason ominaisuuksien esiintymisprosentti oli 70.3 ja ylimmän 86.6 %, Ruotsissa vastaavasti 86.1 ja 93.4 %.

Suomessa asuntomenojen osuus teollisuustyöntekijöiden taloustuloista oli keskimäärin 17 % ja Ruotsissa 16 %. Suomessa asuntomenojen osuus taloustuloista ei juuri lisääntynyt talouden koon kasvaessa, Ruotsissa nousua oli sen sijaan jonkin verran. Niinpä Ruotsissa yksin asuvilla kului asumiseen 14.5 % tuloista kun taas kolmen lapsen talouksissa 16.4 %; ero ei ollut kuitenkaan tilastollisesti merkitsevä. Suomessa huonoimmassa asemassa olivat yksinhuoltajat, heiltä kului keskimäärin 20.4 % taloustuloistaan asumiseen, kahden lapsen yksinhuoltajilla jopa 25 %. Ruotsissa tilanne oli tässä suhteessa parempi, siellä ei yksinhuoltajien asuntomenojen osuuden todettu poikkeavan koko aineiston asuntomenojen keskiarvosta.

Asumissuhteen mukaan asumiskustannuksia tarkasteltaessa voitiin todeta, että Suomessa ainoastaan omistusasunnossa asuvilla teollisuustyöntekijöillä kului vähemmän taloustuloista asumiseen kuin vastaavilla Ruotsin aineiston vastaajilla (16 ja 18 %). Sen sijaan työsuhdeasunnossa asuminen oli Ruotsissa selvästi edullisempää (14 ja 18 % taloustuloista), samoin muu vuokralla asuminen (16 ja 19 % taloustuloista).